

Maallaqa Irratti Too'anna Argachuuf

Description

Yeroo ammaa dhimmi maallaqaa sammuu namoota baay'ee maraachisaa fi dhiphisaa kan jiruudha. Gara tokkoon hoji-dhabdummaan baay'achuun yaaddoo fi rakkinnaaf kan nama saaxilaa jiru yommuu ta'uu gara biraatin immoo maallaqni warroota dureeyyi biratti baay'achuun ibidda dhiphinnaa isaanitti qabsiisa jira. Kabajamtoota barruu tana dubbisaa jirtan, tarii baay'een keessan maallaqa argachuuf oli gadi jettu. Akkamitti maallaqa argachuu danda'ama? Jechuun halkanii guyyaa yaadda'uu dandeessu. Keessattu, warroota yeroo ammaa Saa'ud Arabiyaan ariite gara biyyaa galchite, yaaddo cimaa keessa jiru. Yaaddoo fi dhiphinna isaanii Rabbiin isaan irraa haa kaasu jechuun gara barruu teenyatti ceena.

Dhimmi maallaqaa dhimma nama baay'ee dhiphisaa jiru waan ta'eeef torbaan baay'eeef In sha Allaah bal'inaan kan ilaallu ta'ama. In sha Allaah kitaaba "Five Pillars of Prosperity- Essentials of Faith-Based Wealth Building (Utubaalee shanan Badhaadhinnaa- Amantii Hundee godhachuun Karaa barbaachiso Qabeenya itti ijaaran) fi kitaabban biroo fayyadamuun hanga danda'ameen waliin ilaalla. Abbaan kitaabaa utubaalee shan maallaqa itti argatanii fi diinagde itti ijaaran shan lafa kaa'e jira. Isaanis: Earning (Argachuu), Saving (Qusachuu), Investing (Maallaqa wanta bu'aa argamsiisu irra oolchu), Spending (Baasu ykn itti fayyadamuu) fi Giving (Kennu)dha. In sha Allah gargaarsa Rabbitiin kanniin hundaa gabaabbinaan tokkon tokkoon ilaalla. Har'ama Earning (Argachuu) irraa mee haa jalqabnu.

UTUBAA TOKKOFFAA: EARNING (ARGACHUU)

Mata duree kanatti osoo hin seenin duratti barreessan kitaaba akka seensatti tuqaalee ijoo ta'an Afur kaasee jira. Isaanis, liqii (idaa) irraa dheessu, Ribaa (dhala) hundemaa dhiisu, fedhii fi wantoota maatii barbaachisan miseensa maatiif guutu fi hawaasa gargaaru. Dhugumatti, liqiin kan nama maraachisuu fi rakkinnaa baay'etti kan nama galchuudha. Namni hanga danda'ameen liqii irraa dheessu qaba. Yoo rakkoon cimaan isa qunname malee wanta dabalataa guuttachuuf fakkeenyaaf kan akka konkolataa bituuf liqitti seenu hin qabu. Ribaa (dhala) nyaachu fi nyaachisun wanta Islaama keessatti guutumaan guututti dhowwameedha. Akka lugaa Arabiffaatti Riba jechuun dabalata, hortee, guddinna, amaariffaan immoo araaxaa isa jedhamuudha. Karaa shari'atin ribaa jechuun dhala ykn namni liqeeffataan nama isaa liqeessef maallaqa haadho waliin maallaqa dabalataa kennuudha, yeroo liqii san itti deebisu waan tursiiseef. Fakkeenyaaf, liqeessan liqeeffataaf qarshii 1000 ji'ama lama keessatti deebisu qabda. Ta'uu baannan ji'ama lama yoo dabarsite 1200 kafalta yoo jedhen kuni Ribaa (dhala) 200 dabalata waan taateef. Namni ribaan daldala daldaalu, daldalli isaa barakaa hin argatu. Qabeenyi inni argatu sun ibidda dhiphinnaa itti qabsiisa. Guyyaa tokko qabeenyi sunis jalaa barbada'ama. Akkuma Rabbiin (Subhaanahu wa ta'ala) jedhe:

Kana hundaa galmaan gahuuf FEDHII barbaachisa. Fedhii yoo jennu immoo haafayuu osoo hin ta'ne hanga nama gahu argachuuf tattaafachuudha. Tarkaanfilee armaan olii keessaa tarkaanfin rakkisaan tarkaanfi lamaffaadha. Akkamitti maallaqa argachuu danda'aa? Robert Kiyosaki kitaaba isaa "Rich Dad and Poor Dad" jedhu keessatti, maallaqa argachuuf buqqee mataa keeti fayyadami (Use your Head) jedha. Wanta hojjachu barbaadde takkaa yaadi. Teknolojii fi industriwwaan yeroo ammaa arginu kunniin sababni argamiinsa isaanii "YAADA" nama tokkooti ykn muraasati. Wanta hojjachuu qaban ni yaadu ergasii hojii irra oolchu. Wanta yaanne kana hojii irra oolchuf beekumsa nu barbaachisa. Sababni isaas, wanta yaanne san galmaan akka geennuf beekumsi sababa nuuf ta'ama. Garuu beekumsa maallaqa itti argannu akkamii nu barbaachisaa? Kitaabota fi seeminaarota waa'ee maallaqa barsiisan dubbisuu fi irratti argamuun beekumsa funaanun ni danda'ama. Namoonni gariin waa'ee daldalaa ilaalchise barnoonni yommuu kennamu "Yeroo kiyya gubuu hin barbaadu" jechuun waltajjii kana irratti hin argaman. Akkasumas, kitaaba dubbisuu fedhii hin qaban.

Karaalee maallaqni itti argaman keessaa; Qaxaramuu, hojii mataa ofii uumu, Gareen waligalanii daldala daldaalu fi kkf hojjachuun ni danda'ama.

Nashaaxaa (Passion), Dandeetti waa uumu (Creativity) fi Nama maallaqa oomishuu ta'uu (Entrepreneur)

Namni wanta argachuu barbaadu san fedhii cimaan (nashaaxan) guuttame wanta argachuu barbaadu saniif karaa sirriin yoo carraaqe fi gargaarsa Rabbirraa barbaade, wanta san ni argata. Kufaati yeroo gabaaba fi gufuwwan karatti isa qunnamaniif harka hin kennu. Wanta tokko hojjachuuf erga yaadde fi qoratte booda hanga galmaan geessu hin dhiisin. Yeroo jalqabaatif namtichi Ampuuli iftu tana argate, Thomas Edison, si'aa 999 yaalun 1000ffaa irratti ampuuli iftu argate. Wanta jalqabaaf yaadde kufuu danda'ama. Garuu kufaati kanaaf harka hin kenniin. Malaa fi karoora adda addaatti fayyadamuun irra deddeebi'ii yaali. Hin kufa jette sodaachun duubatti hin rincicin.

Karaa maallaqa itti oomishan biraa Dandeetti Rabbiin nama kennetti fayyadamuun maallaqa oomishudha. Dandeetti kanniin keessaa beekumsaa fi humna qabanitti fayyadamuudha. Nama maallaqa oomishu ykn dhaaba hogganu (Entrepreneur) ta'uuf barreessan kitaaba jalqaba irratti eerre qabxilee armaan gadii lafa kaa'ama.

1. Gocha ykn hojii akkami irratti dandeetti qabdaa? 2. Nashaaxan (fedhiin cimaan) kee eessa jiraa? Maal hojjachuu feetaa?

3. Eessarraa ka'uu barbaaddaa? (Muxannoo, qabeenya (resource), qunnamtii akkamii qabdaa?)

4. Oomisha ykn tajaajila akkami kennuu barbaadda? Eenyuf?

5. Namoonni oomisha ykn tajaajila kana ni barbaadu? 6. Waa'ee kana ilaalchise qorannoon ati adeemsifte ni jiraa?

7. Kutannoon kee hangamii? (Tarkaanfi hangami fudhatte? Qorannoo wayii adeemsiftee?)

8. Kana gochuuf kakka'uumsii kee maalii?

Gaafilee kana fi kan kana fakkaatan of gaafachun namni tokko karaalee maallaqa itti oomisha barbaadachu dandaâ€™a. Ammas barreessan kitaabaa M.Yaquub wanta itti dabaluu qaba. Karaan biraa maallaqa itti oomishan mala SWOT qorachuudha. Malli kunis Jabinna (Strength) fi Dadhabbinna (Weakness) ofii qorachuu, Carraa (Opportunity) jiruu ilaalu fi wantoota Sodaachisaa (Threat) (fakkenyaf, hanqinna muxannoo fi kaapitala fi kkf qabaachu, dorgommiin baayâ€™achuu) fi kan kana fakkaatan qorachuu fi hojii irra oolchuf tattaafachun gara maallaqa oomishutti tarkaanfachun ni dandaâ€™ama. Gabaabumatti jabinna qabdu jabeessun, dadhabbinna fi wanta nama sodaachisan hambisuuf carraaqu fi carraa argametti fayyadamuun gara fuunduratti tarkaanfachuun ni dandaâ€™ama. In sha Allah torbaan â€™eAmaloota Milkaaâ€™inna Saddeetaâ€™jedhuun hanga wal arginutti assalamu aleykum wa rahmatullahi wa barakaatuh.

Kitaabban wabii: â€™Five Pillars of Prosperity- Essentials of Faith-Based Wealth Building- Dr. M.Yaquub Mirza- fuula 10-13 â€™Think and Grow Rich- Napolien Hills- fuula 35-36

Barruu Tana Irraa Maal Hubatte?

â€™Furtuwwan Dinagdee itti ijaaran shanan: Argachuu, Qusachuu, Maallaqa wanta buâ€™aa argamsiisu irra oolchu (Investing), Maallaqatti fayyadamuu (Spending), Kennu (Giving)

â€™Haal-duree badhaadhinnaa fi misooma itti argatan keessaa liqii fi idaa irraa dheessu, Ribaa fi nama gowwoomsu dhiisu, maatii fi hawaasa ofii gargaaru, sadaqaa kennu fi Rabbiin sodaachudha.

â€™Tarkaanfileen maallaqa itti argatan jahan: maallaqa hangami argachu akka feetu murteessu, akkamitti akka argachu qabdu mala dhayu fi hojjachuu, karoora baasu, yeroo itti argachuu qabdu murteessu, wantoota armaan oli waraaqa irratti barreessu fi wanta barreessan irra deddeebiâ€™ani dubbisuu.

â€™YAANNIâ€™kaâ€™uumsa badhaadhinnaati. Jalqaba wanta hojjachuu qabdu sirritti gadi taaâ€™i itti yaadi. Ergasi yaada kana gara KAROORATTI dabarsi. Karoora immoo gara hojjitti jijjiri.

â€™Namni wanta gaarii argachuu barbaadef fedhii cimaan yoo kaâ€™ee fi Rabbiin irratti hirkate, kufaati yeroo gabaabatii fi gufuwwaan isa qunnamaniif harka hin kennu. Hanga dhumaatti ni carraaqu.

â€™Wanta addaa namootaf dhiyeessu barbaaddu, baayâ€™inna namoota wanta san barbaadanii fi dhiibban (buâ€™aan, barbaachisummaan) wanta ati dhiyeessitu hangam namoota irratti akka fidu qorachuun maallaqa oomishuuf carraaqu dandeessa.â€™ M.Yaaqub Mirza-fuula 6

Date Created

August 27, 2017

Author

admin